

Het is geen onwil

Studeren met een functiebeperking aan de Faculteit der Managementwetenschappen

5 *Notitie Facultaire Studentenraad*

mei 2013

Inleiding

- 10 De afgelopen jaren zijn studenten met veel nieuw beleid geconfronteerd. De onderwijsintensivering, het bindend studieadvies en binnenkort tevens de strenge knip. Mogelijk komt er over niet al te lange tijd ook nog een leenstelsel aan. Sleutelwoord bij al deze maatregelen is rendement: studenten moeten sneller afstuderen, dus ervaren zij een steeds zwaardere studiedruk. De rol van één groep studenten is hierin relatief onderbelicht: studenten met een functiebeperking. Dit betreft studenten die door
- 15 medische of psychische omstandigheden – te denken valt aan dyslexie, autisme of audiovisuele handicaps – moeite ondervinden met het volgen van hun studie. Zo hebben studenten met dyslexie moeite met het lezen en verwerken van schriftelijke informatie, waardoor dit hen meer tijd kost dan anderen. Studenten met autisme of een aan autisme verwante stoornis (ASS) hebben vaak problemen op sociaal vlak, doordat zij moeite hebben met het interpreteren en omgaan met sociale signalen.
- 20 Hierdoor kunnen zij soms niet goed functioneren binnen groepen. Ook hebben zij meer dan andere studenten moeite met plannen, organiseren en het verwerken van informatie (hoofd- en bijzaken van elkaar scheiden). Andere ASS'ers hebben last van omgevingsprikkels als geluid en geuren, waardoor de kleinste prikkel al een grote afleiding/storing kan vormen. Veel zaken die voor anderen vanzelfsprekend zijn, zijn dit voor studenten met een functiebeperking niet.
- 25 Op de Faculteit der Managementwetenschappen zijn ongeveer 100 studenten met een functiebeperking¹. Dit is een kleine, weinig zichtbare en erg kwetsbare groep. Om in kaart te brengen hoe zij het rendementsbeleid ervaart heeft de Facultaire Studentenraad een enquête afgenomen. De resultaten hiervan staan uiteengezet in deze notitie.

30 Methode en selectie

- Om de betreffende groep studenten te bereiken is gekozen om de enquête af te nemen bij de tentamens waarvoor studenten op aanvraag extra tijd hebben gekregen. De keuze om de enquête tijdens de tentamens af te nemen is ingegeven door de verwachting dat dit tot een hoge respons zou leiden. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat studenten met een functiebeperking die geen extra tijd
- 35 hebben aangevraagd dus niet zijn meegenomen. Het is ons inziens echter een redelijke inschatting dat de meeste studenten met een functiebeperking die hun studieprestaties beïnvloedt ook extra tijd hebben aangevraagd, en dat zij die dit niet hebben gedaan ook minder last hebben van hun functiebeperking. Wij verwachten dus de meeste studenten met een functiebeperking bereikt te hebben via de tentamens met extra tijd. Gezien het relatief kleine aantal studenten met een
- 40 functiebeperking leek het ons efficiënter om, aangezien het alleen om deze groep gaat, ook alleen hén

¹ Dit is de FSR gemeld door Petra Bloem van de Dienst Ondersteuning Onderwijs.

te benaderen in plaats van alle 3200 studenten te enquêteren. De distributie, omzetting naar IOWO-formaat en het visueel weergeven van de uitslag is verzorgd door het Onderwijscentrum.

Resultaten

- 5 De enquête is goed ingevuld: in totaal hebben 92 studenten deelgenomen, hetgeen strookt met het verwachte aantal van ongeveer 100 studenten die gebruik maken van het recht op extra tentamentijd. Het overgrote deel van de respondenten – 84 % – geeft aan dyslexie te hebben. De belangrijkste gevolgen hiervan op de studieprestaties zijn problemen met informatie verwerken (33 %) en concentratieproblemen (22 %). Een aantal respondenten geeft expliciet aan moeite te hebben met
- 10 lezen – geen verrassing, gezien het grote aantal dyslecten. 40 % heeft studievertraging opgelopen, 60 % niet. 40 % is een zorgelijk groot aandeel, te meer daar zij die vertraging hebben opgelopen dit in grote mate (86 %) wijten aan hun functiebeperking. 30 % verwacht (meer) vertraging op te lopen, 39 % niet. 50 % van de respondenten die verwacht vertraging op te lopen wijt dit aan de eigen functiebeperking (21 % niet).
- 15 Iets minder dan de helft van de eerstejaars verwacht als gevolg van de functiebeperking niet te kunnen voldoen aan de BSA-norm van 42 EC. Hierbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat slechts zes respondenten in de propedeusefase zitten². Iets meer dan de helft van alle respondenten verwacht aan het einde van de bachelor tegen de harde knip aan te lopen.
- 20 De meningen over de begeleiding en faciliteiten op de faculteit der Managementwetenschappen zijn gematigd tot positief: iets meer dan de helft is positief over de begeleiding van studenten met een beperking op de faculteit. 80 % beoordeelt deze als ‘gemiddeld’ tot ‘zeer goed’. 77 % ervaart de procedures met betrekking tot het aanvragen van extra faciliteiten als goed tot zeer goed. 81 % is positief tot zeer positief over de aangeboden faciliteiten; deze worden dus als voldoende ervaren.
- 25 28 respondenten (afgerond 30,4 %) hebben de open vraag ingevuld waarbij zij suggesties konden doen over zaken die verbeterd zouden mogen worden aan de begeleiding van studenten met een functiebeperking. Een aantal van hen wenst een betere voorlichting onder betrokken personeel over de aard en consequenties van hun beperking. Dit strookt met de bevindingen van het kwalitatieve onderzoek naar ‘studeren met een functiebeperking’ op de Managementfaculteit uit 2010, waarin tevens werd gewezen op de noodzaak tot het creëren van meer begrip voor studenten met een
- 30 functiebeperking³.

- In totaal 38 (afgerond 41,3 %) respondenten hebben de open vraag ingevuld met betrekking tot hun ervaring van de onderwijsintensivering. Hiervan zijn 8 positief (21,1 %), 12 (31,6 %) neutraal en 18 negatief (47,4 %)⁴ over de maatregel. Hierbij moet opgemerkt worden dat, aangezien het een open vraag betrof, de antwoorden door de FSR zijn gecodeerd naar één van de drie genoemde categorieën. Hier is dus enig grijs gebied mogelijk. Ruim de helft van de respondenten die de vraag hebben ingevuld ervaart de onderwijsintensivering als negatief. Een aantal van hen noemt de ‘óverbodige’ en ‘schoolse’ extra colleges als een negatieve factor, omdat deze volgens hen ten koste gaan van concentratie en zelfstudie. Niet alle respondenten die de intensivering als negatief ervaren wijzen hem

² Opvallend is de discrepantie tussen het aantal respondenten dat aangeeft in de propedeusefase te zitten (6) en het aantal dat aangeeft in 2012 te zijn begonnen aan de opleiding (18). De extra respondenten zijn waarschijnlijk uit een andere opleiding ingestroomde masterstudenten die het beginjaar van hun mastertraject hebben ingevuld.

³ *Wanneer trek jij aan de bel? Onderzoek naar het begeleid rondom ‘Studeren met een functiebeperking’ binnen de faculteit Managementwetenschappen van de Radboud Universiteit.*

⁴ Deze percentages zijn afgerond.

geheel af – soms wordt het idee weliswaar wel gesteund, maar is men ontevreden over de uitvoering. Onder de neutrale groep bevinden zich een aantal respondenten die beweren niets van de intensivering gemerkt te hebben – mogelijk zijn dit eerstejaars die niet beter weten, of masterstudenten die er niet mee te maken hebben gehad. Respondenten die positief over de intensivering oordelen noemen de extra structuur die hij biedt.

De open vraag over het BSA is helaas door te weinig respondenten ingevuld om zinvolle uitspraken over te doen.

Conclusies en advies

Globaal gezien staat het er goed voor met de positie en begeleiding van studenten met een functiebeperking aan de faculteit der Managementwetenschappen en de Radboud Universiteit als geheel. Zij kunnen gebruik maken van extra tijd, de gelegenheid het tentamen in een rustig, apart lokaal te maken (eventueel op een laptop) en van tentamens met een vergroot lettertype. Dit laatste is in het bijzonder van belang voor de grote hoeveelheid dyslecten die zich bevinden onder de studenten met een functiebeperking op onze faculteit.

Wel zijn er een aantal punten waarop nog verbeteringen kunnen worden aangebracht. Zowel uit het rapport *Wanneer trek jij aan de bel?* als de beantwoording van een aantal open vragen uit de enquête blijkt dat er vooral meer kennis nodig is over functiebeperkingen onder het onderwijspersoneel. Een functiebeperking kan, vooral wanneer deze invloed heeft op de studieresultaten, leiden tot frustraties, onzekerheid en een negatief zelfbeeld. Het is erg vervelend wanneer een gebrek aan kennis bij docenten en medestudenten leidt tot onbegrip. Omdat lang niet iedere docent op de hoogte is van of een student een functiebeperking heeft en wat dergelijke beperkingen concreet inhouden hangt het geduld en begrip wat men heeft voor studenten die ermee te kampen hebben vooral af van de persoonlijkheid van de docent. De FSR raadt daarom aan dat er een vaste voorlichting komt voor docenten en andere betrokken personeelsleden (bijvoorbeeld surveillanten en examencommissies) over de kenmerken en concrete gevolgen van diverse veelvoorkomende functiebeperkingen. Hierbij kan ook aandacht besteed worden aan hoe hier vanuit de docent het beste mee kan worden omgegaan. In combinatie hiermee dient het ook aanbeveling wanneer docenten op de hoogte worden gesteld wanneer zij te maken zullen krijgen met een student met een functiebeperking. Dit is in het bijzonder van belang bij werkcolleges, waar intensiever contact plaatsvindt tussen student en docent en waarbij studenten vaak samen moeten werken. Wanneer iedere docent weet waar hij mee te maken krijgt is een grote bron van mogelijk onbegrip reeds weggenomen, waardoor de student zich erkend zal voelen en beter zal kunnen functioneren. Wij beseffen ons dat er betreffende het bekend maken van de functiebeperking ook een verantwoordelijkheid ligt bij de student zelf, alsmede zijn of haar ouders wanneer hij of zij begint aan een universitaire opleiding. Uiteraard kan de universiteit het ook alleen maar weten wanneer het haar is gemeld. Echter, wij zien wel graag dat, wanneer dit gemeld is, dit binnen de instelling actief wordt doorgekoppeld naar de docenten waar deze student mee te maken zal krijgen. Deze verantwoordelijkheid ligt niet volledig op facultair niveau, maar de FSR ziet toch graag dat hier actief naar gekeken wordt. Een functiebeperking kan een bron van schaamte en onzekerheid zijn, waardoor niet iedere student dit zomaar aan een docent zal durven melden. Wanneer dit wel gebeurt is het wederom wenselijk dat iedere docent op de hoogte is gebracht van het bestaan en de effecten van functiebeperkingen.

Verder verzoekt de FSR een uitzonderingspositie te creëren voor studenten met een functiebeperking aangaande bepaalde rendementsmaatregelen (voorzover wettelijk mogelijk). Dit gaat in het bijzonder

om de onderwijsintensivering – de meeste studenten met een functiebeperking zijn dyslectisch, hetgeen betekent dat zij meer tijd kwijt zullen zijn aan het lezen van stof. Dit kan de studiedruk aanzienlijk verhogen. De exacte invulling kan aan de opleidingen worden overgelaten, maar het zou een goede ontwikkeling zijn wanneer er een regeling bestaat waarop deze studenten zich kunnen beroepen.

5

Verder ziet de FSR graag dat studenten met een functiebeperking zich niet meer iedere keer opnieuw hoeven aan te melden voor extra tijd bij een tentamen. Zij zullen dit immers altijd nodig (verwachten te) hebben. Dit geldt in het bijzonder voor dyslecten: zij moeten ieder jaar opnieuw hun dyslectieverklaring aanleveren. Aangezien dyslexie niet iets is wat weggaat is het onnodig dat dyslecten ieder jaar opnieuw moeten aantonen dat zij dyslectisch zijn. Op universitair niveau wordt reeds gewerkt aan een module in Osiris die dit mogelijk maakt; de FSR verzoekt het faculteitsbestuur dan ook om hier gebruik van te maken.

10

Tot slot wil de FSR benadrukken dat, hoewel het hier gaat om een kleine groep studenten, het ook een kwetsbare groep is. Extra maatregelen kosten tijd, geld en moeite, maar deze studenten verdienen het niet om door aan aangeboren afwijking beperkt te worden in hun opleiding. We kunnen niet alle beperkingen wegnemen – we kunnen deze mensen immers niet genezen. Wel kunnen we mogelijke barrières wegnemen waar deze studenten tegenaan lopen. Betere kennis en begrip over functiebeperkingen verzekert ook deze groep studenten van een prettige en zo zorgeloos mogelijke studietijd waar zij zich volledig kunnen ontplooien. Een functiebeperking betekent niet dat een student niet op hetzelfde intellectuele en academische niveau kan presteren als ieder ander – de beperkingen zijn doorgaans van cognitieve, praktische en sociale aard. Studenten met zogeheten ‘hoogfunctionerend autisme’ zijn gemiddeld zelfs intelligenter dan de gemiddelde leeftijdsgenoot en kunnen het universitair onderwijs op puur intellectueel niveau probleemloos aan. Het zou zonde zijn wanneer deze en andere studenten vastlopen op een aangeboren beperking die met wat meer kennis, uitzonderingsmogelijkheden en maatwerk prima te overbruggen is.

20

25